

Toelichtende nota bij de wijzigingen in de kwartaal-verslagstaten

1. Inleiding

In de (excel)bijlage treft u de concept kwartaal-verslagstaten aan zoals DNB die vanaf boekjaar 2024 wil hanteren voor pensioenfondsen. Deze verslagstaten zullen, na afronding van het wijzigingsproces, worden opgenomen in bijlage 1 van de gewijzigde “Regeling verslagstaten pensioenfondsen 2015” en worden gepubliceerd op de website van DNB.

Het betreft hier de verslagstaten die op kwartaalbasis worden uitgevraagd die met name over de beleggingen gaan. Deze zullen voor het eerst over 2024 Q1 worden ingediend. De ontwikkeling van de jaarstaten zal in een later stadium worden uitgewerkt en op dezelfde manier worden geconsulteerd. De jaarstaten hoeven pas medio 2025 te worden ingediend (over boekjaar 2024). Dit alles uiteraard onder voorhoud van aannahme van de WTP door de Eerste Kamer.

In de volgende paragrafen van deze nota wordt een algemene toelichting gegeven op de wijzigingen in de concept kwartaal-verslagstaten. Daarna volgt in de laatste paragraaf een toelichting op de wijzigingen per verslagstaat. In deze toelichtingen wordt ingegaan op wat er verandert in de verslagstaten en voor de nieuwe gegevens wordt ingegaan op de redenen waarom DNB deze informatie uitvraagt.

We verwachten dat de verslagstaten de komende jaren verder zullen worden aangepast, bijvoorbeeld door voortschrijdend inzicht over de WTP en het toezicht daarop.

2. Doelstellingen en gebruik informatie verslagstaten

Op grond van PW art.147 en Besluit FTK art.30 vraagt DNB verslagstaten uit die benodigd zijn voor het uitoefenen van haar taak. De verslagstaten dienen twee hoofddoelen die terug te voeren zijn op de [Missie en taken](#) van DNB:

1. Het toezicht houden op solide en integere pensioenfondsen die hun verplichtingen en toezeggingen nakomen.
2. Het verzamelen, analyseren en publiceren van statistische informatie over (de beleggingen van) de pensioensector. Deze informatie wordt ook cross-sectoraal gebruikt in het kader van financiële stabiliteit en het waarschuwen voor risico's die het hele stelsel kunnen raken.

De wijzigingen in de (her)ontworpen verslagstaten die nu voorliggen zijn primair gedreven vanuit de toezichthoudende taak van DNB op de pensioensector. Onderwerpen zoals bijvoorbeeld markt-, rente- en liquiditeitsrisico's zijn ook in het nieuwe pensioenstelsel onverminderd relevant en in de kern ongewijzigd. Wat als gevolg van de WTP in veel gevallen wel wijzigt, is de wijze waarop deze risico's worden toebedeeld en verantwoord: een verschuiving van het collectief naar het individu (leeftijd, leeftijdscohort). Dit vraagt om een herijking van het data-gedreven risicogebaseerde toezicht van DNB op de pensioensector, waarvoor de verslagstaten een zeer belangrijke informatiebron (blijven) vormen.

In een beperkt aantal gevallen is ook sprake van wijzigingen die geen direct verband met de WTP houden, maar voortvloeien uit de behoefte om sectorbreed meer inzicht te krijgen in bepaalde (onderliggende) risico's mede vanwege (macro)economische ontwikkelingen en turbulentie op de financiële markten in de afgelopen jaren. Voorbeelden zijn liquiditeitsrisico en informatie over illiquide

beleggingen. Verder zijn er ook een flink aantal velden komen te vervallen (bijv. in K201-indeling), omdat deze informatie ook uit de line-by-line verslagstaten kan worden verkregen of DNB deze informatie niet langer noodzakelijk acht.

3. Uitgangspunten

Bij de huidige aanpassing van de kwartaal-verslagstaten hanteert DNB de volgende uitgangspunten

- Rekening houden met aan de ene kant de noodzaak voor de toezichthoudende taak van DNB en aan de andere kant met de belasting voor de sector. Voor wat betreft de (rapportage)belasting is sprake van een inherent spanningsveld als gevolg van de verschuiving van het collectief naar de het individu (cohort, leeftijdsjaar) in de WTP.
- Aparte sets met verslagstaten voor (nog) niet-ingevoerd fondsen (“FTK-BEL”) en ingevoerd fondsen (“WTP-BEL”), zie de 2 kolommen op het Excel-blad Taxonomy. Sommige verslagstaten zijn identiek in beide sets maar er zijn ook verslagstaten die verschillen en er zijn verslagstaten die slechts in één van de sets voorkomen. Voor fondsen die niet invaren en met nieuwe opbouw onder de WTP geldt op basis van PW art 150I lid 7 dat er sprake van twee afgescheiden financiële gehelen. Deze fondsen moeten per afgescheiden geheel rapporteren dus zowel de FTK-set als de WTP-set indienen.
- Het gebruik van de huidige en nieuwe rapportages is een fundamentele bouwsteen voor de automatische risicoscores op prudentiële risicogebieden als mark-, rente-, krediet- en liquiditeitsrisico, deze scores kunnen vervolgens net als in de huidige praktijk leiden tot toezichtacties. De initiële uitvraag in de verslagstaten kan daardoor bij bepaalde onderwerpen beperkt zijn, indien nodig kan daarna bij een individueel fonds onderliggende meer gedetailleerdere informatie worden opgevraagd.

4. Toelichting op de aanpassingen in de kwartaal-verslagstaten

In deze sectie worden de belangrijkste wijzigingen van de nieuwe en bestaande kwartaal-verslagstaten toegelicht. De volledige specificaties zijn zichtbaar gemaakt in de tabbladen in de Excel-bijlage.

Op het eerste tabblad van de Excel-bijlage “Taxonomy” staan alle verslagstaten weergegeven die opgevraagd worden in de kwartaalverslaglegging zoals voorzien vanaf 2024. De nummering van de verslagstaten komt overeen met de huidige kwartaal-verslagstaten beleggingen en is daarnaast aangevuld met enkele nieuw verslagstaten.

De nieuwe verslagstaten zijn ten behoeve van de WTP of komen voort uit nieuwe databehoeftes. Waar het volledig nieuwe verslagstaten betreft zijn deze op het blad “Taxonomy” geel gemarkeerd, de overige verslagstaten worden nu ook al in de huidige kwartaalrapportage uitgevraagd.

De volgende situaties in de rapportageverplichting aan DNB kunnen worden onderscheiden

1. Het fonds vaart niet in en start geen nieuwe regelingen → Alleen de rapportageverplichting FTK-BEL.
2. Het fonds vaart niet in en start wel een nieuwe SPR en/of FPR regeling → Zowel een rapportageverplichting voor FTK-BEL als voor WTP-BEL.
3. Het fonds vaart in (voert alleen een nieuwe SPR en/of FPR regeling) → Alleen de rapportageverplichting WTP-BEL.

Tijdens de transitieperiode blijft voor fondsen die nog geen transitie hebben doorgemaakt de huidige situatie (optie 1) van toepassing.

Er is één verslagstaat verwijderd, de K101-2 toetswaarde solvabiliteit. Deze is op het blad “Taxonomy” rood gemarkeerd.

Hierna volgen toelichtingen per verslagstaat.

Toelichting bij verslagstaat K050 - Beleidskeuzes beleggingen

Geen wijzigingen.

Toelichting bij verslagstaat K050B - Beleidskeuzes beleggingen WTP

Enkele vragen over de karakteristieken van de pensioenregeling(en) om te bepalen welke verslagstaten uit de set WTP-BEL ingevuld moeten worden door het pensioenfonds.

Toelichting bij verslagstaat K101-1 Balans, solvabiliteit en dekkingsgraden

Geen wijzigingen.

Toelichting bij verslagstaat K101-1B Balans en solvabiliteit WTP

Ten opzichte van de huidige K101-1 zijn drie velden toegevoegd: solidariteitsreserve, risicodelingsreserve en compensatiedepot (zie de rode cijfers op het Excelblad). Onder het kopje “Dekkingsgraden” worden minder gegevens uitgevraagd dan in de K101-1.

Toelichting bij verslagstaat K101-2 Toetswaarde solvabiliteit standaardmodel en partieel intern model

Deze verslagstaat vervalt (ook voor fondsen die niet zijn ingevaren). De reden hiervan is dat de toegevoegde waarde van deze gegevens niet meer opweegt tegen de last om deze cijfers per kwartaal te berekenen en te rapporteren. De onderbouwing van het VEV wordt nog wel uitgevraagd in de jaarstaat J502.

Toelichting bij verslagstaat K101-3: Specificatie toedeling beleggingsopbrengsten en renterisico NPR

Deze verslagstaat over de toedeling van de beleggingsopbrengsten is nieuw.

In de kwartaal-verslagstaten worden alleen de balansgegevens uitgevraagd en niet de winst- en verliescijfers. Uitzondering hierop zijn de gerealiseerde beleggingsrendementen per beleggingscategorie (K205). Daar komt voor ingevaren fondsen bij dat per kwartaal in de K101-3 inzicht moet worden geboden in hoe de beleggingsopbrengsten worden toebedeeld naar de verschillende passiefposten op de balans en met name binnen de PPV naar deelnemers/cohorten.

Voor ingevaren fondsen worden toebedeelde rendementen belangrijk, voor deelnemers en ook voor de toezichthouder. Bijvoorbeeld m.b.t. de volgende vragen:

- Sluit de werking van de toedelingsregels aan bij de opzet en de risicohouding? Komt het grootste risico terecht bij de groepen die meer risicobereidheid hebben?
- Sectorbenchmark: zijn er opvallende outliers die een verklaring behoeven? Kunnen deze outliers op basis van het fondsbeleid verklaard worden?
- Welke invloed heeft de afwijking van de feitelijke rentebeschermt met de beoogde rentebeschermt? (dit geldt alleen voor de solidaire regeling). Bij de indirecte methode beïnvloedt deze afwijking het overrendement, bij de directe methode het beschermingsrendement. Hiervoor wordt het beoogde overrendement resp. beschermingsrendement uitgevraagd.

In het eerste deel van deze staat worden gerapporteerd welk rendement op welke passiefpost wordt bijgeschreven. Binnen de PPV wordt vervolgens ingezoomd hoe het rendement per leeftijd is, voor de SPR gesplitst naar beschermingsrendement en overrendement (FPR vult alleen kolom totaal in). Deze specificatie naar leeftijd komt vaker voor in de verslagstaten voor ingevaren fondsen. Op grond van de WTP moet beleid veelal worden bepaald en vastgelegd per leeftijdscohort (bv risicohouding) of zelfs per leeftijd (bv beschermingsrendement). Sommige rapportages zullen daarom gedetailleerd moeten worden naar leeftijd en de K101-3 is er daar één van. Fondsen die het rendement toedelen aan leeftijdscohorten moeten voor alle leeftijden binnen dat cohort hetzelfde rendement rapporteren. In kolom 040 wordt aangegeven wat het effect is van het rendement op de aanpassing van de uitkering (alleen bij variabele uitkering, exclusief spreiding of compensatie uit solidariteitsreserve). Kolom 050 en 060 worden uitgevraagd om het mismatch resultaat te kunnen bepalen. Bij de directe methode voor het beschermingsrendement is dit het werkelijke beschermingsrendement minus het beoogde beschermingsrendement. Bij de indirecte methode is het mismatchrisico het verschil tussen werkelijk overrendement en het beoogde overrendement. De van toepassing zijnde kolom wordt voor fondsen met een SPR zowel ingevuld op fondsniveau (regel 030) als per leeftijd (vanaf regel 100).

Toelichting bij K201: beleggingen geaggregeerd (meerdere varianten)

De K201-verslagstaten geven inzicht in de (belegging)risicoblootstellingen van pensioenfondsen en deelnemersgroepen. In het nieuwe contract is deze informatie onverminderd belangrijk om:

- De beheersing van marktrisico's te beoordelen door de opzet (strategische allocaties) aan de werking (feitelijke allocaties) te toetsen;
- Een sector benchmark te construeren en 'outliers' te identificeren;
- Statistische sectorinformatie over de beleggingen van de pensioensector te verzamelen, analyseren en publiceren.

De facto wordt de strategische asset allocatie uitgevraagd via normen, bandbreedtes en feitelijke allocaties. De aard van de uitgevraagde beleggingsinformatie - bijvoorbeeld de beleggingscategorieën - toont veel overeenkomsten met de huidige K201-1.

De wijze waarop deze informatie wordt uitgevraagd verschilt per contract (FTK/niet-invaren, SPR en FPR). Hierdoor ontstaan verschillende varianten op de K201. Voor de FPR worden de allocaties van de life cycles expliciet uitgevraagd. Voor de SPR wordt alleen informatie op collectief niveau uitgevraagd. Deze informatie zal door DNB gecombineerd worden met informatie over de toedeelregels voor inzicht in de risicoblootstellingen van deelnemersgroepen (o.a. K101-3 "Specificatie toedeling beleggingsopbrengsten en renterisico NPR").

Voor de SPR worden de beleggingen collectief uitgevraagd, inclusief de beleggingen voor reserves en andere voorzieningen. U kunt hierbij denken aan de solidariteitsreserve en het compensatiedepot. Voor de FPR wordt in de K201-3 de risicodelingsreserve als een apart cohort uitgevraagd bij de default life cycle.

De K201-varianten worden hieronder toegelicht: K201-1 voor het FTK, K201-B voor de SPR, K201-C en K201-3 voor de FPR en de K201-4 voor alle contractvormen (K4-staat).

Toelichting bij K201-1: Beleggingen voor risico fonds (FTK) en K201-B: Beleggingen SPR

De K201-B lijkt sterk op de huidige K201-1 (FTK), beide uitgaande van een collectief beleggingsbeleid. De wijzigingen in de K201-1 (FTK) hebben geen verband met de WTP. Het zijn taxonomie aanpassingen die vanaf 1-1-2024 voor alle contractvormen gelden, waarbij vooral elementen/rijen komen te vervallen (verslagstaat wordt ingekort). Voorbeelden zijn (niet-uitputtend): sub-totaaltelling alternatieve beleggingen, de subcategorie microfinancieringen en de uitsplitsing van inflation-linked bonds naar

staats- en bedrijfsobligaties. Er zijn ook een aantal elementen verplaatst naar de K201-4 die met een lagere frequentie ingediend hoeft te worden (K4-staat 'illiquide beleggingen'). De aanpassingen in de (rij)indeling van de K201-1 werken door in alle K201-varianten en andere verslagstaten (consistentie).

Toelichting bij K201-2: Beleggingen voor risico deelnemers onder FTK

Geen significante wijzigingen, anders dan het toevoegen van de (hoofd)categorieën private equity en infrastructuur (consistentie met taxonomie aanpassingen K201-1).

Toelichting bij K201-1C en K201-3: Beleggingen FPR totaal en naar leeftijdsjaar en life cycle

In de K201-1C wordt – in dezelfde opstelling als de K201-1 – een specificatie van het totaal (feitelijk) belegd vermogen uitgevraagd om een (compleet) totaalbeeld van de beleggingen van de pensioensector te verkrijgen.

In de K201-3 worden allocaties, bandbreedtes en feitelijke exposure *per* life cycle (bijv. default/neutraal, offensief en defensief) en *per* leeftijdsjaar uitgevraagd. De keuze voor leeftijdsjaar is gemaakt omdat dit het meest complete inzicht geeft, aansluit op de verwachte en in de huidige markt gangbare operationele inrichting en er geen (wettelijk voorgeschreven) uniformiteit in de keuze voor leeftijdscohorten is. Ook de allocaties in de uitkeringsfase worden opgevraagd (leeftijden t/m >90). De (collectieve) beleggingsmix van de (in sommige gevallen optionele) risicodelingsreserve wordt als een apart cohort bij de default life cycle uitgevraagd. Dit onder de aanname dat er sprake is van één risicodelingsreserve.

Toelichting bij K201-4: specificatie risicoblootstellingen illiquide beleggingen

Dit is een nieuwe verslagstaat waarin eens per jaar (K4-staat) en voor alle contractvormen op totaalniveau meer informatie over de onderliggende risicoblootstellingen van de illiquide beleggingen wordt uitgevraagd. Deze informatie is nodig omdat pensioenfondsen over tijd meer naar illiquide beleggingen zijn gaan alloceren en informatie over de onderliggende risicoblootstellingen beperkt uit bijvoorbeeld de line-by-line data te abstraheren is. In deze verslagstaat wordt eens per jaar bijvoorbeeld een nadere uitsplitsing van de vastgoedbeleggingen naar regio en sector op basis van feitelijke blootstellingen gevraagd. Niet alle elementen in deze staat zijn nieuw; er zijn ook datavelden die nu onderdeel uitmaken van de huidige K201-1 en verplaatst zijn naar deze staat en straks nog slechts eens per jaar gerapporteerd hoeven te worden (in huidige verslagstaten ieder kwartaal).

Toelichting bij K202 Beleggingen (exclusief derivaten): Valuta uitsplitsing

De uitsplitsing naar beleggingscategorieën is komen te vervallen. De valutaexposure en afdekkingspercentage dient enkel nog op totaalniveau gerapporteerd te worden.

Toelichting bij K203 Beleggingen (exclusief derivaten): Vastrentende waarden naar creditrating

Geen significante wijzigingen, anders dan het toevoegen van de (sub)categorieën 'private schuld' en 'overig' onder credits)

Toelichting bij verslagstaat K204 Beleggingen: Derivatenposities

Primaire doel van het opvragen van de K204 is inzicht te krijgen in de marktwaarde ontwikkeling van de derivatenpositie na toepassing van een aantal schokken. In het nieuwe contract is deze informatie onverminderd van belang vanwege:

- Derivatenpositie blijft naar verwachting DNB een belangrijke bouwsteen in het construeren van beleggingsportefeuilles voor het afdekken van bijvoorbeeld rente- en valutarisico
- Derivaten hebben directe link hebben met marktvariabelen en hierdoor zijn ze gevoelig voor marktschokken

Ten einde tot een verdere uniformering met de line-by-line data te komen is er getracht de indeling van de derivaten in verschillen (sub-) categorieën voor zover mogelijk aan te laten sluit bij de CIC indeling zoals toegepast in de K210. Deze staat dient ongeacht het karakter van de regeling (zijnde DB of DC) op totaalniveau gerapporteerd te worden.

Toelichting bij K205 Beleggingsrendementen (voor niet-ingevoeren fondsen)

Private equity en infrastructuur werden samengeteld onder alternatieve beleggingen, deze zijn nu gesplitst. Voor beleggingen voor risico fonds is het rendement op vastrentende waarden uitgesplitst naar sub-categorie zoals die ook op de K201-1 wordt gehanteerd.

Toelichting bij K205B Beleggingsrendementen (voor ingevoeren fondsen)

De beleggingsrendementen worden in de K205 op totaalniveau gerapporteerd. Het onderscheid tussen risico deelnemers en risico fonds is komen te vervallen.

Toelichting bij K206 en K206B Liquiditeitenrapportage

De K206 is gericht op het verschaffen van inzicht in de blootstelling aan liquiditeitsrisico voor fondsen, ter onderbouwing van het belang:

- Liquiditeitsrisico is onverminderd van belang voor pensioenfondsen, ook gezien in het licht van de recente marktstress in het Verenigd Koninkrijk.
- Ook in het nieuwe pensioencontract zullen fondsen gebruik blijven maken van derivaten
- De uitvraag richt zich primair op derivaten als bron van liquiditeitsrisico aangezien hier het risico van volatiliteit op een korte horizon het grootst is.

In de kern is de opzet gelijk gebleven in een uitsplitsing naar aanwezige en benodigde liquiditeit. Nieuw om deze staat is de uitsplitsing van onderpandsverplichtingen uit hoofde van geclearde en niet-geclearde derivaten. Ingegeven door het verschil in type gevraagd onderpand. Nieuw is ook de K206B, waarin voor de FPR per afgescheiden 'beleggingspool'¹ inzicht gevraagd in de aanwezige en benodigde liquiditeit na toepassing van significante maar plausibele marktschokken op een 48-uurs horizon. Hierbij is het uitgangspunt dat in de FPR het liquiditeitsrisico en onderpand niet collectief beheer(s)t kan worden maar in afgescheiden pools plaats te dient te vinden teneinde een zuivere toekenning van risico en rendementen naar persoonlijke pensioenvermogens te kunnen bewerkstelligen. Ook dient voor de solidaire premiereregeling met aparte beschermingsportefeuille deze verslagstaat gerapporteerd te worden voor zowel de overrendements- als de beschermingsportefeuille. Dit onder de aanname dat er vooraf een schot dient te worden geplaatst tussen beide portefeuilles. Tevens, zijn de gehanteerde schokken verzaamd, mede ingegeven door de geobserveerde marktstress in het VK recentelijk.

¹ Met een beleggingspool wordt in deze context verstaan aan afgescheiden beleggingsportefeuille waar in derivaten wordt belegd, bv. LDI fonds duration 10Y.

Toelichting bij K207 Toelichtingen op de beleggingen

Geen significante wijzigingen, anders dan het toevoegen van toelichtingsvelden in relatie tot nieuwe verslagstaten.

Toelichting bij 'line by line' verslagstaten: K208 tot en met K210

De specificaties van de (huidige) 'line by line' verslagstaten zijn door EIOPA voorgeschreven.

In de K208A: 'Aangehouden beleggingen – informatie over posities' en K209A: 'Doorkijk beleggingsfondsen – informatie over posities' is een veld toegevoegd waarin de beleggingscategorie dient te worden gerapporteerd waarin de betreffende asset in de K201 is geclassificeerd. Dit teneinde de aansluiting tussen de K201-staten en de 'line by line' verslagstaten te verhogen en de datakwaliteit te verbeteren. Op den duur kan dit leiden tot het (verder) verminderen van het aantal uit te vragen velden in de geaggregeerde verslagstaten beleggingen, omdat deze informatie dan ook uit de 'line by line' verslagstaten verkregen kan worden.

In de K210A is een veld toegevoegd waarin dient te worden aangegeven of het een centraal geclearde derivaat betreft. Dit is niet te destilleren uit het veld 'tegenpartij' en – zoals eerder aangegeven bij de K206 – heeft DNB deze informatiebehoefte vanuit haar toezicht op liquiditeitsrisico. De relevantie neemt hiervan toe mede ingegeven door het vervallen van de vrijstelling op de *clearing obligation*.

In de K208B, K209B en K210B zijn geen wijzigingen doorgevoerd t.o.v. de huidige verslagstaten.